

Θεόδωρος Μεγαλοικονόμου, ψυχίατρος, Αντικαπιταλιστική Ανατροπή στην Αθήνα

Συνέντευξη στη **Λίτσα Φρυδά**

«Δεν υπάρχει “ειρηνικός (κοινοβουλευτικός) δρόμος” για την έξοδο απ’ αυτή την κρίση, καθώς αυτή η έξοδος είναι συνυφασμένη με την “έξοδο από αυτό το κοινωνικό σύστημα”», σημειώνει στο **Πριν** ο ψυχίατρος Θεόδωρος Μεγαλοικονόμου, με μεγάλη συνεισφορά στο πεδίο της ψυχιατρικής και ευρύτερα στον αγώνα για κοινωνική απελευθέρωση. Όσον αφορά τον πόλεμο αναφέρει πως είναι εξαιρετικά προβληματική η στάση κάποιων οργανώσεων της άκρας αριστεράς, «που αρνούνται να αναγνωρίσουν τον ρόλο του μεγαλορώσικου εθνικισμού και τον ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα της σημερινής Ρωσίας, να δουν ότι έχουμε δύο ιμπεριαλισμούς που μάχονται πάνω στο Ουκρανικό έδαφος».

► **Ο κόσμος της εργασίας αντιμετωπίζει μια συνολική επίθεση του κεφαλαίου. Ποιος είναι ο χαρακτήρας της πολιτικής απάντησης που πρέπει να δώσει;**

Ο χαρακτήρας της πολιτικής απάντησης δεν μπορεί παρά να είναι κυριολεκτικά ριζοσπαστικός, δηλαδή να στοχεύει στις «ρίζες του προβλήματος» που σημαίνει στην

επαναστατική ανατροπή των κυρίαρχων κοινωνικών σχέσεων, του καπιταλισμού, ενός συστήματος στη «θανάσιμη αγωνία του» που, ύστερα από μια πρόσκαιρη, μεταπολεμικά, οικονομική «άνθηση», έχει ξανά βυθιστεί στην ιστορικά αξιέπραστη κρίση του. Κάθε μέτρο για την αντιμετώπιση της κρίσης του συντελεί στην περαιτέρω επιδείνωσή της, έχοντας οδηγήσει σε μια παγκοσμιοποίηση της φτώχειας και της εξαθλίωσης, των πολέμων και της κρατικής καταστολής, της μετανάστευσης και της προσφυγιάς. Δεν υπάρχει «ειρηνικός (κοινοβουλευτικός) δρόμος» για την έξοδο απ' αυτή την κρίση, καθώς αυτή η έξοδος είναι συνυφασμένη με την «έξοδο από αυτό το κοινωνικό σύστημα».

Το κύριο πρόβλημα σήμερα είναι η «κρίση προοπτικών» που βιώνουν παντού τα πλατιά λαϊκά στρώματα. Είναι το πρόβλημα της οικοδόμησης του «υποκειμενικού παράγοντα». Σε μια ιστορική περίοδο που, μεταξύ πολλών άλλων, διατρέχεται, λόγω και του σταλινικού εκφυλισμού της Οκτωβριανής Επανάστασης, και από τη διάψευση των απελευθερωτικών οραμάτων. Όπως έλεγε ο Λένιν στο **Τι να Κάνουμε**, «η αυθόρμητη πάλη του προλεταριάτου δεν θα γίνει γνήσια ταξική του πάλη όσο αυτή η πάλη δεν καθοδηγείται από μια γερή οργάνωση επαναστατών». Και είναι σημαντικό, προκειμένου να προσεγγίσουμε τον «κόσμο της εργασίας», να δούμε πώς αυτός ο κόσμος, το σύγχρονο προλεταριάτο, έχει διαμορφωθεί με την κυρίαρχηση των ελαστικών και περιστασιακών σχέσεων εργασίας, τις νέες συνθήκες της ψηφιοποίησης πολλών εκ των εργασιακών συνθηκών και των κοινωνικών σχέσεων κοκ.

► Είναι πολύ διαδεδομένη όμως η λογική της κυβερνητικής αλλαγής, με κοινοβουλευτικό τρόπο. Στην Ελλάδα δηλαδή το να φύγει ο Μητσοτάκης. Δεν αποτελεί μια διέξοδο;

Ο ΣΥΡΙΖΑ, όπως φάνηκε περίτρανα και στην περίοδο της διακυβέρνησής του, είναι ένα θεσμικό, αστικό κόμμα, που «η κουλτούρα και η πρακτική» του είναι στα πλαίσια της διαχείρισης της αστικής εξουσίας. Κυβέρνησε με τα ένοπλα σώματα του αστικού κράτους, Στρατό και Αστυνομία, εκτέλεσε πιστά τις εντολές των Βρυξελλών, εφάρμοσε το Γ' μνημόνιο και υπηρέτησε τα καπιταλιστικά συμφέροντα, με τις ιδιωτικοποιήσεις, την υποστελέχωση του ΕΣΥ κλπ. Εφάρμοσε εξ αρχής και χωρίς δισταγμό τη στρατοπεδική αντιμετώπιση του «Προσφυγικού», πάντα πιστός και συμμετέτοχος στους αμερικανονατοϊκούς σχεδιασμούς στα Βαλκάνια και στην Αν. Μεσόγειο. Ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν και είναι μια (πάντα προσωρινή) «διέξοδος» για τον καπιταλισμό, όχι για τα λαϊκά στρώματα.

Η πολιτική πρόταση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ κινείται στη σωστή κατεύθυνση, για ένα πραγματικά «ενιαίο μέτωπο» των αντικαπιταλιστικών

οργανώσεων, αυτών που, παρά τις όποιες διαφορές τους, κινούνται στον δρόμο της επαναστατικής ανατροπής

► Πρόσφατα η ANΤΑΡΣΥΑ παρουσίασε την πολιτική της πρόταση για συσπείρωση δυνάμεων σε αντικαπιταλιστική βάση και για ανατρεπτική πράξη. Ποια είναι η γνώμη σου;

Πιστεύω ότι αυτή η πολιτική πρόταση της ANΤΑΡΣΥΑ κινείται στη σωστή κατεύθυνση, στην ανάγκη για ένα πραγματικά «ενιαίο μέτωπο» των αντικαπιταλιστικών οργανώσεων, αυτών που, παρά τις όποιες διαφορές τους, κινούνται στον δρόμο της επαναστατικής ανατροπής του καπιταλισμού και όχι των αυτάρεσκων και αυτοαναφορικών προσεγγίσεων, των διαλέξεων και των μεσσιανικού χαρακτήρα διακηρύξεων για ένα ουτοπικό μέλλον που, κάποτε, είναι προδιαγεγραμμένο να έλθει. Πάντα, σ' όλη την ιστορία του επαναστατικού κινήματος, υπήρχαν διαφορετικές οργανώσεις, που κινούνται άλλοτε με συγκερασμούς και συμπύξεις και άλλοτε με αποστασιοποιήσεις. Σήμερα, για πλείστους όσους λόγους, ο κατακερματισμός είναι μεγαλύτερος. Αλλά αυτό δεν βάζει σε δεύτερη μοίρα την ανάγκη για ένα επαναστατικό «ενιαίο μέτωπο». Πάντα έχοντας στο μυαλό μας αυτό που τονίζουν ο Μαρξ και ο Ένγκελς στη *Γερμανική Ιδεολογία* και που πρέπει να είναι η πεμπτουσία της καθημερινής μας θεωρίας και πράξης, ότι «ο κομμουνισμός δεν είναι για μας μια σταθερή κατάσταση που πρέπει να εγκαθιδρυθεί, ένα ιδεώδες στο οποίο η πραγματικότητα θα πρέπει να προσαρμοστεί. Ονομάζουμε κομμουνισμό την πραγματική κίνηση που ανατρέπει την υπάρχουσα τάξη πραγμάτων. Οι όροι αυτής της κίνησης πηγάζουν από τις προϋποθέσεις που τώρα υπάρχουν».

► Υπάρχουν όμως κι άλλες προτάσεις, όπως αυτές που συζητήθηκαν στο Στούντιο. Δεν είναι πολυτέλεια σε αυτές τις δύσκολες συνθήκες να υπάρχουν διαχωρισμοί στη βάση του προγράμματος;

Προτάσεις θα υπάρξουν πολλές, αλλά η «ανοικτότητα» που είναι αναγκαία για ένα «ενιαίο μέτωπο» δεν μπορεί να είναι τελείως εκτός ορίων και να φτάνει μέχρι και σε υποτιθέμενες «αντικαπιταλιστικές» οργανώσεις, με ηγετικά μέλη τους (ΛΑΕ) να έχουν διαχειριστεί τα ένοπλα σώματα του αστικού κράτους, να είναι προβεβλημένοι Μακεδονομάχοι κλπ. Ή, σε άλλες περιπτώσεις, με την όλη τους πολιτική στάση, στο «Προσφυγικό» και παντού αλλού, ν' αποτελούν το εξωκοινοβουλευτικό δεκανίκι του ΣΥΡΙΖΑ.

► Το θέμα του πολέμου στην Ουκρανία έχει προκαλέσει έντονες συζητήσεις και αντιπαράθεσεις μέσα στην Αριστερά. Πώς πρέπει να σταθεί;

Είναι εξαιρετικά προβληματική η στάση κάποιων οργανώσεων της άκρας αριστεράς, που, με ποικίλους τρόπους, τάσσονται υπέρ της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Που αρνούνται να αναγνωρίσουν τον ρόλο του μεγαλωρώσικου εθνικισμού και τον ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα της σημερινής Ρωσίας, να δουν ότι έχουμε δυο ιμπεριαλισμούς που μάχονται πάνω στο Ουκρανικό έδαφος, σ' έναν πόλεμο που κρατάει ένα χρόνο, έχει καταστρέψει μια χώρα και αποτελεί μια «νέα κανονικότητα» σε μια Ευρώπη που, όπως πάνε τα πράγματα, δεν θ' αποφύγει στο προσεχές μέλλον να βρεθεί στην ίδια θέση. Που βλέπουν «λαϊκές δημοκρατίες» εκεί που δεν είναι παρά Ρωσόφωνοι πληθυσμοί και που, αν στηρίζει κανείς μια Ρωσία που θέλει να προσαρτήσει εδάφη με το πρόσχημα ότι κατοικούνται από Ρωσόφωνους, γιατί να μη ξεσπάσουν αντίστοιχοι πόλεμοι σε όλη την Ευρώπη και σε όλο τον πλανήτη για την προσάρτηση εδαφών όπου κατοικούν μειονότητες; Που αρνούνται να δουν την πραγματική ιστορία των λαών της Ανατολικής Ευρώπης και αρκετών της Ασίας, το βαρύ ιστορικό φορτίο που κουβαλάνε από τη Ρωσία της τσαρικής εποχής και τη μορφή που αυτό πήρε την περίοδο του σταλινικού εκφυλισμού. Μήπως ήταν η καταστολή την οποία βίωσαν από τον

σταλινικό ολοκληρωτισμό, που ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό για τη δεξιά φιλονατοϊκή και φιλοΕΕ στροφή που πήραν αυτές οι χώρες και οι πληθυσμοί τους; Σαν αυτή η στάση υπέρ της εισβολής του Πούτιν στην Ουκρανία, ανοιχτή ή συγκαλυμμένη, να βασίζεται πάνω στην ψευδαίσθηση ότι το ιστορικό εξάμβλωμα που αποτέλεσε ο σταλινικός εκφυλισμός (με τις δίκες της Μόσχας, την Κολιμά, την ΚαΓκεΜπε κλπ) ήταν κάτι το «λίγο πιο καλό» και ότι κάτι από αυτό το «λίγο πιο καλό» παραμένει ακόμα στη σημερινή Ρωσία του Πούτιν.

Ούτε, λοιπόν, με το ΝΑΤΟ, ούτε με τη Ρωσία. Με τον λαό της Ουκρανίας ενάντια στον Ζελένσκι και το όποιο ναζιστικό μόρφωμα και ενάντια στην όποια συμμετοχή της Ελλάδας στη νατοϊκή παρέμβαση.

► Ιδιαίτερη πλευρά και πολύ σημαντική για τη χώρα μας είναι εκείνη του ανταγωνισμού των αστικών τάξεων Ελλάδας-Τουρκίας. Κι εδώ η κυρίαρχη τάση στη ρεφορμιστική Αριστερά είναι η στοίχιση στο εθνικό στρατόπεδο...

Κανένας συμβιβασμός με την όποια εθνικιστική «αριστερά». Ο εθνικισμός, όποιας μορφής, είναι ό,τι πιο εγκληματικό και δολοφονικό διαπερνάει τις κοινωνίες ανέκαθεν και ιδιαίτερα σήμερα. Όσο πιο πολύ η καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση καταστρέφει τις οικονομίες, τη γη και τους πληθυσμούς σε όλο τον πλανήτη τόσο εντείνονται οι εθνικισμοί, οι πόλεμοι και οι σφαγές. Είναι σαφές ότι για μας, στο Αιγαίο, «ο εχθρός είναι στη δική μας χώρα», είναι η δική «μας» άρχουσα τάξη, η ΕΕ, το ΝΑΤΟ και ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός και όχι ο τουρκικός λαός.

► Συμπληρώνονται κοντά τέσσερα χρόνια από τη συγκρότηση της κίνησης «Αντικαπιταλιστική Ανατροπή στην Αθήνα». Πώς εκτιμάς την παρέμβασή της; Θεωρείς πως είναι ένα παράδειγμα των δυνατοτήτων της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς;

Ήταν και είναι παραδειγματική η δράση της AAA σε όλους τους τομείς. Δεν άφησε, ούτε μια στιγμή, τίποτα στο οποίο να μη παρέμβει σε ό,τι αφορά τη ζωή μέσα στην αβίωτη αυτή πόλη, όπως την έχει καταντήσει, από τη μια, η γεωμετρικά αυξανόμενη φτωχοποίηση των λαϊκών στρωμάτων και η κλιμακούμενη αστυνομική βία και, από την άλλη, ένας πανάθλιος και αποκρουστικός «εξευγενισμός» προς όφελος απροκάλυπτων οικονομικών συμφερόντων. Είναι σημαντικό να ενισχυθεί περαιτέρω, από κάθε μεριά, η συνεχιζόμενη δράση της AAA, σε ό,τι αφορά τις παρεμβάσεις διαρκείας στις γειτονίες, στα σχολεία, στο ζήτημα των αστέγων, της κοινωνικής πρόνοιας, στο προσφυγικό.

Δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα Πρω (7.1.23)

Πηγή: [PRIN](#)